

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет іноземних мов

Кафедра англійської філології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

АКАДЕМІЧНЕ ПУБЛІЧНЕ МОВЛЕННЯ

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітньо-професійна програма «Англійська мова і література та друга іноземна мова»

за спеціальністю 035 Філологія

спеціалізації 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська

галузі знань 03 Гуманітарні науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 27 серпня 2024 р.

м. Івано-Франківськ – 2024

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Академічне публічне мовлення
Викладач (-і)	Петрина Оксана Степанівна
Контактний телефон викладача	+380662988270
E-mail викладача	oksana.petryna@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Покликання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/view/5404
Консультації	Понеділок 15:00 ауд. 204 (або ж на платформі zoom за лінком https://us04web.zoom.us/j/3916551671?pwd=aDYrT0RZTnhHV1gyL3NCOXF5VjJrUT09)
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p><i>Предметом</i> вивчення навчальної дисципліни є основні положення, стратегії та тактики сучасного публічного мовлення як науки про мисленнево-мовну діяльність, спрямовану на переконання, вплив та досягнення цілей у процесі мовної комунікації. У процесі вивчення навчальної дисципліни студенти формують уміння і навички аналізувати та продукувати тексти різного типу відповідно до мети, призначення й умов спілкування, а також розвивають навички ефективної мовленнєвої поведінки в актуальних ситуаціях спілкування, уважного і критичного ставлення до свого мовлення у всіх сферах спілкування.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p><i>Метою</i> вивчення навчальної дисципліни є засвоєння студентами теоретичних основ академічного публічного мовлення й оволодіння практичними вміннями та навичками побудови текстів публічних промов та їх виголошення.</p> <p>Основними <i>цілями</i> вивчення дисципліни є навчити майбутніх фахівців:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати, впорядковувати, класифікувати й систематизувати інформацію; • робити риторичний аналіз промови, акцентуючи увагу на її сильних та слабких сторонах; • створювати тексти публічних виступів академічного характеру, актуалізуючи набуті знання на кожному з етапів підготовки й виголошення промови; • ефективно вести суперечки, використовуючи коректні прийоми. • співпрацювати з колегами, представниками інших культур та релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо. 	
4. Програмні компетентності	
<p><u>Інтегральна компетентність:</u> Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології(лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.</p>	
<p><u>Загальні компетентності:</u></p> <p>ЗК 4 Здатність бути критичним, самокритичним.</p> <p>ЗК 6 Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК 7 Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.</p>	

- ЗК 8** Здатність працювати в команді та автономно.
ЗК 9 Здатність спілкуватися іноземною мовою.
ЗК 10 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК 11 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК 12 Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
ЗК 13 Здатність проведення досліджень на належному рівні.

Фахові компетентності:

ФК 6 Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати мову(и), що вивчає(ю)ться, в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

ФК 8 Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

ФК 9 Усвідомлення засад і технологій створення текстів різних жанрів і стилів державною та іноземною (іноземними) мовами, зокрема англійською мовою та другою іноземною мовою.

ФК 10 Здатність здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний (залежно від обраної спеціалізації) аналіз текстів різних стилів і жанрів.

ФК 12 Здатність до організації ділової комунікації.

Результати навчання

РН 2 Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

РН 3 Організувати процес свого навчання й самоосвіти.

РН 6 Використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності.

РН 11 Знати принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів державною та іноземною (іноземними) мовами.

РН 14 Використовувати мову(и), що вивчає(ю)ться, в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Обов'язкова/ вибіркова
8	035 Філологія	4	В

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб.
Тема 1. Роль публічних виступів у процесі спілкування. Типи публічних виступів. Основні принципи етичного спілкування. Базові принципи публічних виступів.	2	1	5

Тема 2. Розробка тексту промови. Вивчення аудиторії. Вибір теми та визначення основних цілей. Основні техніки написання вступу. Структурування основної частини виступу. Способи написання висновків промови.	2	1	5
Тема 3. Ефективні методи виголошення промови. Особливості виголошення промови з використанням наочних засобів. Імпровізований виступ. Спонтанний виступ. Відповіді на запитання.	2	1	5
Тема 4. Основні принципи вдалого виступу. Встановлення довіри. Мистецтво переконання. Вербальні і невербальні засоби комунікації.	2	1	5
Тема 5. Ефективне використання мови. Стель. Денотація та конотація. Використання стилістичних засобів. Ефективне структурування речень.	2	1	5
Тема 6. Використання наочних засобів під час виступу. Типи наочних засобів та їх вплив на слухача. Основні принципи підготовки та використання наочних засобів.	1	1	5
Тема 7. Підбірка матеріалу виступу. Проведення дослідження у бібліотеці. Пошук матеріалу через інтернет. Отримання даних шляхом проведення інтерв'ю. Цитування та плагіат.	1	1	20
Тема 8. Мистецтво слухати. Розвиток навичок активного слухача. Критичне сприйняття інформації. Способи залучення слухачів до активного сприйняття інформації.		1	10
Тема 9. Виголошення промови за обраною темою.		10	
ЗАГ.:	12	18	60
6. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Система оцінювання курсу відбувається згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень студентів, що регламентовані в університеті. По закінченні курсу студенти отримують залік на підставі оцінок, отриманих на практичних заняттях. Максимальна кількість балів, яку студенти можуть отримати, відвідуючи практичні заняття – 70 балів (аудиторна робота становить максимум 40 балів, бал за індивідуальне завдання – 30). Передбачено також підсумкове тестування, за яке студенти отримують максимум 30 балів. Система оцінювання курсу відбувається згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень студентів, що регламентовані в університеті. Загальна максимальна сума балів, яка присвоюється за курс, становить 100 балів, яка є сумою балів за виконання практичних завдань, індивідуального завдання та підсумкового тестування.		
Вимоги до письмових робіт	Передбачене одне письмове підсумкове тестування на платформі d-learn.pnu.edu.ua, яке охоплює 30 завдань (максимальна кількість балів – 30).		
Практичні заняття	Оцінюється відвідуваність усіх практичних занять упродовж семестру, з них 8 занять за 5-бальною шкалою і 1 заняття за 30-бальною шкалою (з врахуванням самостійної роботи та індивідуального завдання). Знання студента оцінюються як з теоретичної, так і з практичної підготовки відповідно до національної шкали за такими критеріями : «відмінно» – здобувач освіти міцно засвоїв теоретичний матеріал, глибоко і всебічно знає зміст навчальної дисципліни, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі		

практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок;
«**добре**» – здобувач освіти добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного матеріалу;

«**задовільно**» – здобувач освіти в основному опанував теоретичними знаннями навчальної дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю;

«**незадовільно**» – здобувач освіти не опанував навчальний матеріал дисципліни, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутні наукове мислення, практичні навички не сформовані.

Курсом передбачено виконання проектного завдання, яке передбачає індивідуальний творчий аналіз навчального матеріалу розглянутого на лекціях і практичних заняттях.

ВИМОГИ ДО РОБОТИ НАД ПРОЄКТОМ

Проект виконується одноосібно. Перелік тем для виконання проекту запропонований у підручнику Петрина О. С. Academic Public Speaking: Practice. Івано-Франківськ: Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2019, а також на платформі d-learn.pnu.edu.ua. Студенти також мають можливість обрати тему доповіді самостійно, попередньо узгодивши її з викладачем. У процесі підготовки студенти консультуються стосовно підбору матеріалу, організації доповіді та розробки презентації. Захист проекту проходить у вигляді усної доповіді, що супроводжується Power Point презентацією або ж іншими наочними матеріалами. Після доповіді уся група запрошується до обговорення презентованої теми.

Вимоги до захисту проекту:

Тривалість доповіді разом із обговоренням не повинна перевищувати 15 хв. Невідомі терміни повинні бути сформовані у глосарій та поширені у вигляді роздаткових матеріалів. Доповідь слід виконувати на належному лексико-граматичному рівні з використанням базових ораторських технік. Увага акцентується на тому, що доповідь виголошується, а не читається за текстом. Допускається використання заздалегідь підготовленого розгорнутого плану, окремих цитат/ключових слів доповіді, слайдів.

Вага оцінки у підсумку 30 балів. Презентація готового проекту здійснюється на останніх п'яти практичних заняттях курсу.

Критерії оцінювання проєкту:

Критерії /бали	Дескриптори			
Контент (макс. 30)	6-5	4-3	2	1

	<p>Чіткість, логічність, послідовність, лаконічність викладу матеріалу, повнота у розкритті теми (6)</p>	<p>доповідь про основні результати дослідження змістовна, проголошена вільно</p>	<p>доповідь про основні результати дослідження змістовна, прочитана за текстом</p>	<p>доповідь про основні результати дослідження нечітка; порушена логічність, послідовність, лаконічність викладу матеріалу</p>	<p>робота не розкриває заявлену тему</p>
	<p>Аргументованість вступу та висновків, їх відповідність одержаним результатам, ступінь самостійності (6)</p>	<p>вступ та висновки чітко структуровані; сформульовані з врахуванням вимог до їх написання; результати дослідження чітко сформульовані, належно обґрунтовані; результати дослідження мають науковий характер і практичне значення; робота є цілком самостійним дослідженням</p>	<p>структура вступу та висновків дещо порушена та не охоплює всю необхідну інформацію; робота містить неповні висновки, які не впливають на доповіді; робота містить конкретні висновки щодо результатів дослідження, однак вони не є належно аргументованими та чітко викладеними</p>	<p>структура вступу та висновків нівельована; робота має компілятивний характер; робота є частково самостійним дослідженням заявленої проблеми</p>	<p>робота містить запозичення з інших джерел і виконана без дотримання етики та академічної доброчесності; відсутній вступ та висновки як результати дослідження, або вони не є конкретними та не ґрунтуються на положеннях роботи</p>
	<p>Компетентність учасника у веденні дискусії, вичерпність відповідей на запитання (6)</p>	<p>студент дає правильні та чіткі відповіді на всі запитання, правильно аргументує власну позицію</p>	<p>студент дає правильні відповіді на всі запитання, але не завжди упевнений в аргументації, чи не завжди коректно її формулює</p>	<p>студент допускає суттєві неточності у відповідях на запитання, не завжди належно обґрунтовує</p>	<p>студент не в змозі відповісти на поставлені запитання, неспроможний аргументувати</p>

				положення роботи	положення роботи
	Power Point презентація (6)	Power Point презентація вдало доповнює виступ студента на захисті роботи та створена з врахуванням усіх вимог до розробки слайдів	Power Point презентація вдало доповнює виступ студента на захисті роботи, однак відповідає вимогам до розробки слайдів частково	Power Point презентація є невдалою, що нівелює залучення зорового і слухового каналів сприйняття інформації, створена без врахування вимог до розробки слайдів	Power Point презентація є невдалою і не висвітлює основні моменти доповіді та створена без врахування вимог до розробки слайдів
	Мовна компетентність і структура (6)	Студент/ка логічно і зв'язно формулює власну точку зору, використовує граматичні й лексичні конструкції рівня advanced	Студент/ка логічно і зв'язно формулює думку, допускаючи незначні спелінгові помилки	Студент/ка логічно формулює думку, використовує прості граматичні конструкції, допускаючи граматичні, лексичні помилки	Студент/ка використовує прості граматичні конструкції, допускає граматичні і лексичні помилки. Викладу матеріалу бракує структури і логіки
	*1 – робота не відповідає вимогам, зазначеним вище; *0 – робота не здана				
Умови допуску до підсумкового контролю	Діє система накопичення балів упродовж курсу. При виставленні заліку (максимум 100 балів) враховуються навчальні досягнення студентів (бали), набрані на поточному опитуванні під час практичних занять, індивідуальне завдання та підсумкове тестування.				
Підсумковий контроль	Форма контролю: залік Форма здачі – система накопичення балів Розподіл балів за завдання: індивідуальне завдання (підготовка та захист проєкту) – 30 балів; аудиторна робота – 40 балів; тест формату «множинний вибір» – 30 балів.				
7. Політика навчальної дисципліни					
Курс читається англійською мовою.					
Загальна максимальна сума балів, яка присвоюється студентові/студентці за курс, становить 100 балів, яка є сумою балів за виконання практичних завдань (70) та підсумкового тестування (30). Складання заліку передбачає отримання рейтингової підсумкової оцінки (максимум 100 балів, мінімум 50 балів). При виставленні рейтингового підсумкового балу					

обов'язково враховується присутність студента/студентки на лекційних та практичних заняттях, активність під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття.

Письмові роботи:

Студент зобов'язаний виконати самостійно підсумкове тестування. Не допускається користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями, а також списування та плагіат при виконанні письмових завдань.

Академічна доброчесність:

Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету. Ознайомитися з «Положенням про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (Редакція 2)» можна за покликанням:

<https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2024/02/34-05-polozhennia-pro-zapobihan-nia-akademichnomu-plahiatu.pdf>

Відвідування занять:

Студент зобов'язаний вчасно приходити на заняття. Він може бути не допущений до заняття, у разі запізнення без вагомої на те причини. Студент має брати активну участь в обговоренні питань, які розглядаються під час лекційних і практичних занять; заохочується висловлювання власної думки. Здобувач вищої освіти повинен бути толерантним у спілкуванні з викладачем та іншими студентами, зокрема під час обговорення дискусійних питань на заняттях. Студент може відпрацювати будь-яке пропущене з поважної причини заняття чи вид контролю. Студенти, які навчаються за індивідуальним графіком, опрацьовують матеріал самостійно з обов'язковим проходженням усіх тестувань в системі дистанційного навчання d-learn та виконанням письмових завдань відповідно до індивідуального графіку навчання, складеного та погодженого з викладачем на початку семестру. Умови навчання за індивідуальним графіком регламентуються «Положенням про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника»

https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.44_2022-polozhennia-pro-poriadok-navchannia-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity-za-indyvidualnym-hrafikom-u-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasylia-stefanyka.pdf

Студенти, які не набрали 50 балів за відомістю №1, мають право перескласти залік за відомістю №2. На консультаціях викладача студенти мають можливість отримати роз'яснення питань, з якими виникли труднощі у процесі підготовки до практичних занять та при виконанні письмових робіт. У разі отримання незадовільної оцінки з навчальної дисципліни за талоном №3, студенти мають право на повторне її вивчення, що регламентовано «Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін (кредитів ECTS) в умовах ECTS (Редакція 4)», ознайомитися з яким можна за покликанням:

<https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/polozhennia-pro-povtorne-vyvchennia-dystsyplin-kredytiv-ects-v-umovakh-ects.pdf>

Неформальна освіта:

Порядок перезарахування результатів неформальної освіти в межах курсу (наприклад, результати проходження курсів на платформах Coursera, Udemy, тощо, наявність сертифікатів, котрі підтверджують проходження відповідних професійних курсів/тренінгів, тощо) регламентується «Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника»

https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.33_2022-polozhennia-pro-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-osvity-v-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasylia-stefanyka.pdf

Самостійна робота – зарахування результатів неформальної освіти: проходження онлайн курсів по академічній доброчесності, риториці, публічних виступах:

https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+AI101+2021_T2

<https://vumonline.ua/course/academic-integrity-at-the-university/>

або інші курси за бажанням студентів.

8. Рекомендована література

1. Cheryl Hamilton. Communicating for results. A Guide for Business and the Professions. Fifth edition. Thomson Wadsworth, USA, 2008. (бібліотека ФІМ)
2. Mary Ellen Guffey. Essentials of business communication. 7 edition. Thomson South-Western, 2007. (бібліотека ФІМ)
3. Patricia Hayes Andrews, James R. Andrews, Glen Williams. Public speaking. Connecting You and Your Audience. 2nd ed. Houghton Miffling Company, Boston, New York. (бібліотека ФІМ)
4. Teri Kwal Gamble, Michael Gamble, Communication works. Fifth edition, 1996. (бібліотека ФІМ)
5. Некряч Т. Є., Довганчина Р. Г. Make your way to public speaking. Вінниця: Нова книга, 2015. (бібліотека ФІМ)
6. Петрина О. С. Public Speaking Fundamentals. Івано-Франківськ: Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2019. (бібліотека ПНУ, бібліотека ФІМ)
7. Петрина О. С. Academic Public Speaking: Practice. Івано-Франківськ: Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2019. (бібліотека ПНУ, бібліотека ФІМ)

Інтернет-ресурси:

8. Alley, Michael. The Craft of Scientific Presentations. New York: Springer, 2003. (Інтернет-ресурс <https://www.springer.com/gp/book/9780387225876>)
9. Lumen Learning. Principles of Public speaking (Інтернет-ресурс https://s3.amazonaws.com/lumenlearning/success/Master+PDFs/Principles-of-Public-Speaking_1-2-1_Z.pdf)
10. Boyle R. C., A manager's guide to effective listening. Manage 51 (1), 6-7, 1999. (Інтернет-ресурс [https://books.google.com.ua/books?id=eh6aCgAAOBAJ&pg=PT62&lpg=PT62&dq=3.+Boyle+R.+C.+A+manager%E2%80%99s+guide+to+effective+listening.+Manage+51+\(1\),+6-7,+1999.&source=bl&ots=IozDk03HOF&sig=ACfU3U3C1ZwmLPKb10YR8XKut8lnYpb3kw&hl=uk&sa=X&ved=2ahUKewjx4qXgr_PlAhWns4sKHcEwCtIQ6AEwAHoECAyQAO#v=onepage&q=3.%20Boyle%20R.%20C.%2C%20A%20manager%E2%80%99s%20guide%20to%20effective%20listening.%20Manage%2051%20\(1\)%2C%206-7%2C%201999.&f=false](https://books.google.com.ua/books?id=eh6aCgAAOBAJ&pg=PT62&lpg=PT62&dq=3.+Boyle+R.+C.+A+manager%E2%80%99s+guide+to+effective+listening.+Manage+51+(1),+6-7,+1999.&source=bl&ots=IozDk03HOF&sig=ACfU3U3C1ZwmLPKb10YR8XKut8lnYpb3kw&hl=uk&sa=X&ved=2ahUKewjx4qXgr_PlAhWns4sKHcEwCtIQ6AEwAHoECAyQAO#v=onepage&q=3.%20Boyle%20R.%20C.%2C%20A%20manager%E2%80%99s%20guide%20to%20effective%20listening.%20Manage%2051%20(1)%2C%206-7%2C%201999.&f=false))
11. Edward Tufte. The Visual Display of Quantitative Information. Cheshire: Graphic Press, 2001. (Інтернет-ресурс https://pdfs.semanticscholar.org/c042/2a29881fc1fdc7021f5e8f9f042e5dee2c57.pdf?sa=U&ved=0ahUKewjYyMjSkJngAhXJro8KHW1eD_YOFggmMAM&usq=AOvVaw3c48b4NyybXZusq8eNj0uo)
12. Elisabeth Gareis. Guideline for public speaking. New York, 2006. (Інтернет-ресурс https://www.baruch.cuny.edu/tutorials/weissman/oral_presentations/public_speaking_guidelines.pdf)
13. Jason S. Wrench. Public speaking. Practice and Ethics, 2012. (Інтернет-ресурс <https://2012books.lardbucket.org/pdfs/public-speaking-practice-and-ethics.pdf>)
14. Jennifer Hennings, Lindsay Schauer. Powerful Pointers: Using PowerPoint to Your Advantage/ Speaking of teaching. Vol.18. 2008. (Інтернет-ресурс <https://ur.umbc.edu/files/2016/03/CTLNewsletterFA08.pdf>)

15. Lisa Schreiber, Ph.D. and Morgan Hartranft: Introduction to public speaking. Millersville University, Millersville, PA. (Интернет-ресурс <https://www.baycollege.edu/resources/pdf/academics/academic-resources/open-education/principles-public-speaking.pdf>)

Викладач: Петрина О. С. доцент кафедри англійської філології